

UZASADNIENIE

Ubezpieczona M. B., reprezentowana przez radcę prawnego, wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 09.07.2020r., znak (...) odmawiającej przyznania odsetek od kwoty wypłaconego jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci J. B.. Domagała się tym samym przyznania ww. odsetek ustawowych za opóźnienie, liczonych od otrzymanego jednorazowego odszkodowania pieniężnego po mężu, zmarłym w wyniku wypadku przy pracy (które wyniosło 72.850 zł), od dnia 26.05.2017r. do dnia 18.05.2020r. Nadto, wniosła o zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą żadne okoliczności zwalniające organ rentowy z obowiązku wypłaty ww. odsetek. Podała, że w chwili wydawania decyzji o odmowie przyznania jednorazowego odszkodowania, organ rentowy dysponował dowodami (lub mógł dysponować) oraz wiedzą pozwalającą na wydanie rozstrzygnięcia zgodnego z prawem oraz stanem faktycznym. Podkreślała, że nie wystąpiły żadne okoliczności niezależne od organu rentowego uniemożliwiające wydanie prawidłowej decyzji.

W treści pisma z dnia 18.09.2020r., M. B. wskazała, iż wszystkie obowiązki, o jakich mowa w art. 80 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wykonywała i nie utrudniała organowi postępowania, natomiast przepis art. 81 pkt 1 tej ustawy nakłada na organ rentowy obowiązek podejmowania inicjatywy dowodowej (k. 13-15).

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., reprezentowany przez radcę prawnego, w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Uzasadniając powyższe stanowisko wskazał, że sąd pierwszej, ani też drugiej instancji w sprawie sygn. akt V U 191/17 (V Ua 7/20) nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Podał, iż przedmiotowe żądanie ubezpieczonej jest nieuzasadnione. Zaznaczył również, że jeśli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, to za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. B. złożyła do ZUS w C. wniosek z dnia 24.02.2017r. o przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, któremu J. B. uległ w dniu 25.10.2016r. (wypadek śmiertelny).

Dowód: akta organu rentowego – wniosek z dnia 24.02.2017r. – k. 13.

W trakcie podjętego postępowania, organ rentowy dokonał licznych czynności, celem rozpoznania ww. wniosku M. B.. W szczególności: zwrócił się pismem z dnia 15.03.2017r. do pracodawcy ubezpieczonego o złożenie dodatkowych wyjaśnień (dotyczących opisu zdarzenia; tłumaczenia sprawozdania z Centrum Szpitala – Izby Przyjęć we Francji; ustaleń czy po wypadku było prowadzone we Francji dochodzenie przez stosowne służby; informację, jak zwyczajowo przebiega rozładunek towaru - mebli). Nadto, organ rentowy zwrócił się do Głównego Lekarza Orzecznika o opinię, czy zdarzenie zawierało czynnik zewnętrzny. Zwrócono się również do przychodni lekarskiej o nadesłanie dokumentacji medycznej. ZUS wystąpił także do Przychodni (...) w C. o nadesłanie historii choroby J. B., który zmarł we Francji w wyniku wypadku przy pracy.

Dowód: akta organu rentowego – pismo z dnia 15.03.2017r. – k. 18; pismo z dnia 21.03.2017r. – k. 20; adnotacje – k. 22; pismo z dnia 19.04.2017r. – k. 23; pismo z dnia 19.04.2017r. – k. 25; wniosek do G. – k. 26.

Na mocy Decyzji (...) Oddziału w S. z dnia 26.05.2017r., odmówiono M. B. (B.) prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 25.10.2016r., w wyniku którego śmierć poniósł J. B..

Dowód: akta organu rentowego – Decyzja (...) Oddział w S. z dnia 26.05.2017r., znak: (...) – k. 29.

Od ww. decyzji odwołanie złożyła M. B..

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r., który zapadł w sprawie sygn. akt V U 191/17, zmieniono zaskarżoną ww. decyzję w ten sposób, że przyznano M. B. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci męża J. B. wskutek wypadku przy pracy w kwocie 72.850 zł oraz orzeczono w przedmiocie kosztów procesu.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 09.03.2020r., w sprawie sygn. akt V Ua 7/20, na skutek apelacji wniesionej przez (...) Oddział w S. od ww. wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r., oddalono apelację oraz rozstrzygnięto w zakresie kosztów postępowania apelacyjnego.

Ww. wyrok jest prawomocny od dnia 09.03.2020r.

Odpis ww. wyroku ze stwierdzeniem prawomocności doręczono Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. w dniu 21.04.2020r.

Dowód: akta sprawy sygn. V U 191/17 – odwołanie – k. 1-4; wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r., sygn. akt V U 191/17 – k. 94; wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 09.03.2020r. – k. 120; zarządzenie – k. 149v.; akta organu rentowego – odpis wyroku z dnia 13.09.2019r. – k. 137.

W trakcie przeprowadzonego sądowego postępowania dowodowego (na podstawie dowodu z dokumentów, z zeznań świadków oraz dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu kardiologii), Sąd Rejonowy w Słupsku ustalił w szczególności, że:

- ubezpieczony J. B. pracował jako kierowca. Do jego obowiązków należało kierowanie samochodami ciężarowymi na trasach międzynarodowych określonych przez pracodawcę na terenie Europy, najczęściej do Francji. Do obowiązków J. B. należała obsługa codzienna sprawności pojazdu, bieżące naprawy, konserwacje, rozładunek przewożonego towaru.
- J. B. przewoził meble tapicerowane: sofy, kanapy. Był odpowiedzialny za powierzony towar, za jego uszkodzenie, za ilość.
- w zakładzie pracy, w którym pracował J. B. funkcjonowała następująca praktyka: zazwyczaj na naczepie było załadowanych około 60 – 70 mebli w dwóch warstwach. Jeden mebel waży z opakowaniem 60 - 80 kg i jest zapakowany w 2 – 3 paczkach;
- zwykle kierowca dojeżdża do Francji w ciągu trzech dni. Na terenie Francji musi odwiedzić 3 – 10 miejsc rozładunków. W jednym miejscu rozładunku pozostawia zwykle 10 mebli, czyli 20 – 30 paczek ważących łącznie 600 – 800 kg. Na każdym miejscu rozładunku kierowca musi uczestniczyć w rozładunku w ten sposób, że musi podać meble na rampę. W tym celu musi samodzielnie przesunąć lub zsunąć paczki z częściami mebli wewnątrz naczepy i wysunąć na rampę.
- na jeden dzień przypadają 2 – 4 rozładunki, czyli 20 – 40 mebli, zapakowanych w 40 – 120 paczek, ważących łącznie 120 – 320 kg;
- kierowca musi się spieszyć z rozładunkami w poszczególnych miejscach, żeby zdążyć dojechać do wszystkich miejsc rozładunku zgodnie z terminarzem;
- rozładunek odbywa się pod plandeką naczepy; przy ciepłej pogodzie zdarza się, że pod plandeką jest 60 stopni C.;

- kierowca jest odpowiedzialny za samochód i przewożony ładunek. Pracuje wszystkie dni, kiedy jest w trasie;
- J. B. denerwował się tym, że musi zdążyć na kolejne załadunki, że pracuje pod presją czasu. Wyjeżdżał w trasy siedmiodniowe. W ostatnią trasę miał wyjechać razem z drugim kierowcą, ale zmiennik nie mógł wyjechać i ostatecznie pojechał sam;
- J. B. w trasie był sam – nie miał zmiennika i mógł liczyć tylko na siebie;
- w dniu 25.10.2016 r. J. B. rozpoczął pracę o 8.00 i zgodnie z poleceniem służbowym pracował przy rozładunku mebli u klienta we Francji. Praca ta wymagała wysiłku fizycznego;
- około godziny 11.30 pracownik francuskiego odbiorcy zauważył, że J. B., gdy znajdował się w naczepie samochodu, doznał dolegliwości sercowych i spadł z naczepy na ziemię - wtedy złamał kość udową;
- wezwane służby ratownicze stwierdziły, że J. B. jest nieprzytomny i prowadziły reanimację. Po przewiezieniu do szpitala o godzinie 16.00 J. B. zmarł;
- J. B. przed dniem 25.10.2016 r. leczył się z powodów chorób układu krążenia. W roku 2002 przeszedł zawał serca ściany przedniej powikłany migotaniem komór, co jest równoznaczne z zatrzymaniem krążenia. W sierpniu 2002 r. wykonano J. B. angioplastykę (...) z implantacją stentu. Zawał serca z 2002 spowodował 30% uszczerbku na zdrowiu. W 2006 r. Komisja Lekarska ZUS orzekła, że J. B. odzyskał zdolność do pracy. Lekarz w dniu 02.06.2015 r. na podstawie badania lekarskiego i oceny narażeń występujących na stanowisku pracy orzekł, że J. B. jest zdolny do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy transportu drogowego, jednocześnie wskazując, że następne badanie okresowe powinno się odbyć 07.06.2018 r.;
- współprzyczyną migotania komór serca i nagłego zgonu J. B. było wykonywanie ciężkiej pracy fizycznej przy rozładunku mebli.

Dowód: akta sprawy sygn. V U 191/17 – **uzasadnienie wyroku:** zeznania świadków S. B.; zeznania świadka J. H. , zeznania świadka M. G., dokumenty z akt osobowych: umowa o pracę k. 3b, 8b; kopia odpisu aktu zgonu z tłumaczeniem k. 6 - 7, karta informacyjna ze szpitala z tłumaczeniem k. 8 - 9, zaświadczenie o zgonie z tłumaczeniem k. 10 – 11, kopia dziennika służ ratowniczych z tłumaczeniem k. 13 – 15, protokół powypadkowy k. 16 - 17, dokumentacja medyczna w aktach ZUS; • orzeczenie w aktach osobowych poz. 22B, opinia biegłego kardiologa k. 63 63v, 83.

Na mocy Decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 12.05.2020r., przyznano M. B. jednorazowe odszkodowanie w związku z ww. wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r., sygn. akt V U 191/17, z tytułu śmierci J. B. zmarłego w dniu 25.10.2016r. wskutek następstw wypadku przy pracy, w kwocie 72.850 zł.

Ww. kwotę przekazano na rachunek bankowy.

Dowód: akta organu rentowego – Decyzja (...) Oddział w S. z dnia 12.05.2020r., znak: JO/o/037051937 – k. 139.

Pismem z dnia 25.05.2020r. (wpływ: 28.05.2020r.) skierowanym do (...) Oddziału w S., M. B. **wniosła o wypłatę odsetek ustawowych** za opóźnienie w kwocie 15.098,91 zł, wyliczonej od ww. kwoty jednorazowego odszkodowania – **za okres od dnia wydania decyzji (26.05.2017r.) do dnia faktycznej wypłaty (18.05.2020r.).**

Dowód: akta organu rentowego – wniosek z dnia 25.05.2020r. – k. 140.

Na mocy Decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 09.07.2020r., odmówiono M. B. (B.) wypłaty odsetek z tytułu wypłaty jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci J. B..

Uzasadniając powyższe organ rentowy wskazał, że w przypadku, gdy organ odwoławczy nie orzekł o odsetkach, odsetki za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia lub jego wysokości należy ustalić tylko w przypadku, gdy termin ustawowy nie został dotrzymany i decyzja uwzględniająca orzeczenie organu odwoławczego została wydana po terminie. Zaznaczył, że orzeczeniem Sadu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r. przyznano M. B. prawo do jednorazowego odszkodowania po zmarłym J. B. bez orzekania o odsetkach, natomiast prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku wpłynął w dniu 21.04.2020r., po czym ZUS w terminie 30 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności wydał decyzję w sprawie – w dniu 12.05.2020r.

Dowód: akta organu rentowego – Decyzja (...) Oddział w S. z dnia 09.07.2020r., znak (...) – k. 142.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. B. nie jest zasadne.

M. B. w niniejszej sprawie domagała się przyznania odsetek ustawowych za opóźnienie od wypłaconego uprzednio przez ZUS jednorazowego odszkodowania pieniężnego (w kwocie 72.850 zł), po zmarłym w wyniku wypadku przy pracy współmałżonku, liczonych od dnia 26.05.2017r. do dnia 18.05.2020r. Słuszność tego żądania argumentowała podnosząc, iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzą żadne okoliczności zwalniające organ rentowy z obowiązku wypłaty ww. odsetek. Podnosiła, że w chwili wydawania decyzji o odmowie przyznania jednorazowego odszkodowania organ rentowy dysponował dowodami (lub mógł dysponować) oraz wiedzą pozwalającą na wydanie rozstrzygnięcia zgodnego z prawem oraz stanem faktycznym. Podkreślała, że nie wystąpiły żadne okoliczności niezależne od organu rentowego uniemożliwiające wydanie prawidłowej decyzji.

Z powyższym stanowiskiem M. B. nie zgadzał się organ rentowy, który wskazywał w szczególności, że jeśli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, to za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego.

Jak stanowi przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 1998, Nr 137, poz. 887), jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, **jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie** określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zawarte w tym przepisie określenie: "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" uznano za zbliżone znaczeniowo do "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że ZUS nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn, niezależnych od ZUS (wyr. SN z 7.10.2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005, Nr 10, poz. 147).

W doktrynie wskazuje się, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za błędną wykładnię przepisów prawa lub niewłaściwe zastosowanie prawa oraz za błędne ustalenie stanu faktycznego. **Błędne ustalenie stanu faktycznego występuje w sytuacji, w której organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków nie dokonuje wszystkich możliwych ustaleń faktycznych i nie wyjaśnia wszystkich istotnych okoliczności warunkujących wydanie prawidłowej decyzji** (vide: L. R. w: J. R. (red.), Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz; Lex 2015).

Zaznaczyć przy tym potrzeba, że na skutek złożonego przez M. B. wniosku z dnia 24.02.2017r. o przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, któremu J. B. uległ w dniu 25.10.2016r. (wypadek

śmiertelny), organ rentowy prowadził we własnym zakresie postępowanie, celem wyjaśnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym wypełnienia ustawowych przesłanek przyznania prawa do ww. świadczenia.

Z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego wynika, że w trakcie podjętego postępowania, organ rentowy dokonał licznych czynności, celem rozpoznania ww. wniosku M. B.. W szczególności: zwrócił się pismem z dnia 15.03.2017r. do pracodawcy ubezpieczonego o złożenie dodatkowych wyjaśnień (dotyczących opisu zdarzenia; tłumaczenia sprawozdania z Centrum Szpitala – Izby Przyjęć we Francji; ustaleń czy po wypadku było prowadzone we Francji dochodzenie przez stosowne służby; informację, jak zwyczajowo przebiega rozładunek towaru - mebli). Nadto, zwrócił się do Głównego Lekarza Orzecznika o opinię, czy zdarzenie zawierało czynnik zewnętrzny. Zwrócono się również do przychodni lekarskiej o nadesłanie dokumentacji medycznej. ZUS wystąpił także do Przychodni (...) w C. o nadesłanie historii choroby J. B., który zmarł we Francji w wyniku wypadku przy pracy. Powyższe odnajduje swe potwierdzenie w aktach organu rentowego – treści pisma z dnia 15.03.2017r. – k. 18; pisma z dnia 21.03.2017r. – k. 20; adnotacji – k. 22; treści pisma z dnia 19.04.2017r. – k. 23; pisma z dnia 19.04.2017r. – k. 25; wniosku do G. – k. 26.

Odnosząc się do twierdzeń organu rentowego i stanowiska zajętego w przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu orzekającego, rację ma ubezpieczona, wskazując, że brak zamieszczenia w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w zakresie odpowiedzialności organu rentowego, nie wyklucza możliwości dochodzenia roszczenia wraz z odsetkami (nie pozbawia prawa do odsetek).

Celem ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, Sąd dokonał analizy dokumentacji znajdującej się również w aktach organu rentowego oraz załączonych aktach sprawy o sygn. V U 191/17 (z odwołania M. B., o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy).

Analizując okoliczności przedmiotowej sprawy, szczególną uwagę zwrócić należało na fakt, iż **organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli** prawomocny wyrok sądu zmienił poprzednią decyzję odmawiającą prawa do świadczenia na skutek ustaleń, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu z uwagi na ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przedsądowym (vide: op. cit.). Taka właśnie sytuacja – w ocenie Sądu orzekającego - w niniejszej sprawie wystąpiła. Otóż, na mocy Decyzji (...) Oddziału w S. z dnia 26.05.2017r., pierwotnie odmówiono M. B. (B.) prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 25.10.2016r., w wyniku którego śmierć poniósł J. B. (vide: akta organu rentowego – Decyzja (...) Oddział w S. z dnia 26.05.2017r., znak: (...) – k. 29). Od ww. decyzji odwołanie złożyła M. B.. Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe (o czym mowa w dalszej części uzasadnienia), a w konsekwencji, na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r., który zapadł w sprawie sygn. akt V U 191/17, zmieniono zaskarżoną ww. decyzję w ten sposób, że przyznano M. B. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu śmierci męża J. B. wskutek wypadku przy pracy w kwocie 72.850 zł oraz orzeczono w przedmiocie kosztów procesu. Co więcej, wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 09.03.2020r., w sprawie sygn. akt V Ua 7/20, na skutek apelacji wniesionej przez (...) Oddział w S. od ww. wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r., oddalono apelację oraz rozstrzygnięto w zakresie kosztów postępowania apelacyjnego. Ww. wyrok jest prawomocny od dnia 09.03.2020r. Odpis ww. wyroku ze stwierdzeniem prawomocności doręczono Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. w dniu 21.04.2020r. Powyższe odnajduje swe potwierdzenie w aktach sprawy sygn. V U 191/17 – odwołanie – k. 1-4; wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r., sygn. akt V U 191/17 – k. 94; wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 09.03.2020r. – k. 120; zarządzenie – k. 149v.; akta organu rentowego – odpis wyroku z dnia 13.09.2019r. – k. 137.

W ocenie Sądu, słusznym uznać należy stanowisko organu rentowego, że samo wykonywanie przez pracownika obowiązków pracowniczych nie może stanowić przyczyny zewnętrznej wypadku przy pracy.

Analiza akt sprawy o sygn. akt V U 191/17 wskazuje, że na etapie wnioskowania przez M. B. o prawo do jednorazowego odszkodowania, sporne między stronami było, czy zdarzenie z dnia 25.10.2016 r. zostało spowodowane przyczyną zewnętrzną czy samoistną. Spór sprowadzał się do ustalenia, czy zdarzenie z dnia 25.10.2016r. można uznać za wypadek przy pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2002 r., nr 199, poz. 1673 ze zm.) oraz, czy w związku z zaistniałym wypadkiem wnioskodawcy należy się jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy.

Sąd rozpoznając odwołanie M. B., ustalał, jaka była przyczyna wystąpienia zawału serca, czy pozostawała ona w związku z pracą w rozumieniu ustawy, czy wręcz przeciwnie – nie pozostawała w związku z pracą, lecz wynikała z przyczyny wewnętrznej, pochodziła z organizmu J. B. i polegała na samoistnym rozwoju procesów chorobowych, degeneracyjnych.

W sposób szczególny zauważyć w tym miejscu należy, że w judykaturze zwraca się uwagę, że przy ocenie wypadków przy pracy w postaci zawałów serca wykonywanie zwykłych (typowych, normalnych), choćby wymagających dużego wysiłku fizycznego, czynności (obowiązków) przez pracownika, który doznał urazu (zawału serca) w czasie i miejscu wykonywania pracy, nie może być uznane za zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy gdyż "sama praca" nie może stanowić zewnętrznej przyczyny w rozumieniu definicji wypadku przy pracy, ale może nią być dopiero określona **nadzwyczajna sytuacja związana z tą pracą, która staje się współdziałającą przyczyną zewnętrzną** (tak postanowienie SN z 22.10.2012 r., I PK 137/12. Otóż, może to być szczególny (nadmierny, wyjątkowy) wysiłek fizyczny, wykonywanie pracy przez pracownika przemęczonego jej dotychczasową intensywnością i rozmiarem albo bez odpoczynku przez dłuższy czas, nakazanie przez pracodawcę pracy bez uwzględnienia treści zaświadczenia zawierającego przeciwwskazanie do jej wykonywania, szczególne (nadzwyczajne, nietypowe) przeżycie wewnętrzne (stres, uraz psychiczny) w postaci emocji o znacznym nasileniu powstałe wskutek okoliczności nietypowych dla normalnych stosunków pracowniczych.

I tak ustalenie, czy w rzeczywistości ww. przyczyna nadzwyczajna wystąpiła w sytuacji J. B., wymagało przeprowadzenia postępowania sądowego w takim zakresie, w jakim nie mógł uprzednio uczynić tego organ rentowy. Z informacji, jakimi dysponował organ rentowy, wynikało, że okoliczności zdarzenia były w istocie niejednoznaczne (sposób wykonywania pracy przez ubezpieczonego był różny i zależał m.in. od tego, czy wykonywał pracę sam, czy z drugim kierowcą – zmiennikiem). Pamiętać również trzeba, że samo stwierdzenie w treści protokołu powypadkowego, że zdarzenie jest lub też nie jest wypadkiem przy pracy, nie jest wiążącym ustaleniem tak dla sądu, jak również dla organu rentowego, który we własnym zakresie czyni ustalenia i podejmuje szereg czynności. Zwrócić też należy uwagę, że organ rentowy dysponował informacją pochodzącą od J. B.

(z 2006 roku) o tym, że już wcześniej przebył on zawał mięśnia sercowego, co dodatkowo wskazywało na samoistny charakter schorzenia.

Dopiero w konsekwencji przeprowadzonego w tejże sprawie sądowego postępowania dowodowego, w szczególności na podstawie dowodów z dokumentów oraz dowodów z zeznań przesłuchanych świadków i ocenie tych zeznań (w szczególności: S. B., J. H. oraz M. G.), możliwe było stwierdzenie przez Sąd, że J. B. w dniu wypadku pracował w okolicznościach nietypowych, powodujących jego nadmierny wysiłek. Po pierwsze pracował sam, bez zmiennika; wykonywał sam pracę, która pierwotnie była zaplanowana dla dwóch pracowników: kierowcy i zmiennika. Relacje przedstawione przez przesłuchanych w sprawie świadków pozwoliły na ustalenie w sprawie okoliczności dotyczących warunków i charakteru pracy ubezpieczonego J. B., praktyki stosowanej u pracodawcy co do sposobu, warunków wykonywania obowiązków przez kierowców, atmosfery pracy. To zaś służyło biegłemu za podstawę ustaleń niezbędnych dla opinii – w szczególności w perspektywie tezy dowodowej, na którą dowód z opinii biegłego sądowego został w sprawie przeprowadzony. W konsekwencji jednak stanowiło to podstawę dla ustalenia, czy ubezpieczony wykonywał swą pracę w warunkach nadzwyczajnych sytuacji związanej z pracą, czy zachodziły tzw. szczególne okoliczności w przebiegu tej pracy, czy w miejscu pracy lub środowisku pracowniczym występowały negatywne emocje o znacznym nasileniu, szczególnie wysiłek fizyczny.

Co więcej, w trakcie postępowania dowodowego, po uprzednim przeprowadzeniu m.in. dowodów z zeznań świadków, dysponując już obszernym materiałem dowodowym co do ustaleń w zakresie zwyczajów i praktyk u pracodawcy zatrudniającego J. B., rzeczywistych warunków pracy kierowców, intensywności tej pracy, Sąd przeprowadził również dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu kardiologii. I tak, z treści tej opinii wynika, że J. B. był zdolny do pracy umysłowej i pracy z umiarkowanym wysiłkiem fizycznym, a wykonywanie prac ciężkich było dla niego nadmiernym wysiłkiem.

Nadto, z uwagi na okoliczność, że organ rentowy zarzucił, iż uraz został spowodowany chorobą samoistną, Sąd przeprowadził kolejny dowód z opinii biegłego kardiologa. Biegły wskazał, że przyczyny migotania komór i następnie zgonu J. B. miały różny charakter: wewnętrzny (miażdżycy tętnic wieńcowych i przebyty w 2002 roku zawał serca) i zewnętrzny (nadmierny wysiłek fizyczny). Sąd uznał, że ww. opinia może stać się podstawą rozstrzygnięcia.

W wyniku zatem przeprowadzonego postępowania dowodowego, Sąd przyjął, że doszło do nawarstwienia się w środowisku pracowniczym J. B. niekorzystnych dla poszkodowanego okoliczności; nie dość, że wykonywał pracę dla niego zbyt ciężką (nawet gdyby dzielił ją z drugim pracownikiem), to musiał całość obowiązków wykonać sam, bez pomocy. Sąd rozpoznający sprawę V U 191/17 stwierdził, że należy zatem upatrywać w pracy w dniu 25.10.2016 r. zewnętrznej przyczyny zdarzenia.

W konsekwencji powyższego Sąd uznał, że w dniu 25.10.2016 r. J. B. doznał wypadku przy pracy, którego współprzyczyną zewnętrzną był nadmierny wysiłek. Dlatego też M. B. mogła skutecznie skorzystać z uprawnień przewidzianych z tytułu wypadku przy pracy.

Wskazać zatem należy, że jak wskazano powyżej, niezbędne było przeprowadzenie szeregu czynności dowodowych przed sądem pierwszej instancji, celem ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Z uwagi jednak na powyżej wskazane liczne czynności prowadzone pierwotnie przez organ rentowy (który zmierzał do rozpoznania wniosku ubezpieczonej o przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy jej męża, nie pozostawał w bezczynności), niezasadnym byłoby stwierdzenie, że organ rentowy winien ponieść w tym przypadku odpowiedzialność. Ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie przyznania spornego świadczenia było bowiem możliwe wyłącznie po uprzednim przeprowadzeniu licznych czynności procesowych przed sądem, o czym mowa powyżej. Czynności te dały podstawę do dokonania szczegółowych ustaleń, nie pozostawiających żadnych wątpliwości co do przebiegu zdarzenia, ale też stanu zdrowia ubezpieczonego i szeroko rozumianych warunków pracy, w jakich pracował, a to z kolei umożliwiło ocenę czy zaistniała sytuacja tzw. nadzwyczajna – w płaszczyźnie ustalenia przyczyny zewnętrznej zdarzenia. Tak wielu drobiazgowych acz istotnych ustaleń nie był w stanie we własnym zakresie dokonać, a tym bardziej zweryfikować, organ rentowy w postępowaniu przedsądowym. Niewątpliwie przesłuchane świadków i ocena wiarygodności ich zeznań pozostaje poza zakresem kompetencji organu rentowego.

Zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1 oraz ust. 1a zd. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. Ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 1998, Nr 162, poz. 1118), organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości **orzeczeniem organu odwoławczego** za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również **dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego**, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Powyższe terminy zostały przez organ rentowy dochowane. Otóż, po doręczeniu organowi rentowemu w dniu 21.04.2020r. odpisu prawomocnego wyroku Sądu (k. 137 akt organu rentowego), Decyzją z dnia 12.05.2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. przyznał M. B. jednorazowe odszkodowanie w związku z ww. wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.2019r., sygn. akt V U 191/17, z tytułu śmierci J. B. zmarłego w dniu 25.10.2016r. wskutek następstw wypadku przy pracy, w kwocie 72.850 zł. Ww. kwotę przekazano na rachunek bankowy (vide: akta organu rentowego – Decyzja (...) Oddział w S. z dnia 12.05.2020r., znak: JO/o/037051937 – k. 139).

Mając na uwadze powyższe obszerne ustalenia oraz rozważania, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie ubezpieczonej.

Ustaień faktycznych Sąd w szczególności dokonał w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych przez strony postępowania, jak również znajdujących się w aktach organu rentowego oraz załączonych akt sprawy o sygn. V U 191/17 (o przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy).

Wspomnieć również wypada, że Sąd oddalił wniosek organu rentowego o zawieszenie postępowania (o co ZUS wnosił z uwagi na toczące się przed Sądem Najwyższym, postępowanie w sprawie o rentę rodzinną - k. 23 akt sprawy, jako okoliczność pozostająca bez wpływu na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie). W świetle faktu, że wszelkie istotne dla rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie okoliczności zostały dotychczas ustalone, powyższe stanowiłoby jedynie nieuzasadnione przedłużenie postępowania i godziłoby w zasadę ekonomiki postępowania.

Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego, w kwocie 180 zł Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015.1804), w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania. Tym samym, Sąd zasądził od M. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 180 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu, o czym orzekł w punkcie drugim części dyspozytywnej wyroku.